

הצ'רטר של בורה 1999

THE BURRA CHARTER 1999

צ'רטר ICOMOS של אוסטרליה עבור מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית.

הצ'רטר של בורה 1999

THE BURRA CHARTER 1999

צ'רטר ICOMOS של אוסטרליה עבור מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית 1999
עם הנחיות וקוד אתי של דו-קיום

ICOMOS אוסטרליה
מועצה בין-לאומית לאנדרטאות ואתרים

© ICOMOS אוסטרליה בע"מ 2000
מוענקת בזאת רשות להעתיק חלק או את כל הפרסום הנוכחי למטרות לא מסחריות, בתנאי
שהמקור יצויין.
צילום השער: יאן סטיפלטון.
הוצאה לאור: ICOMOS אוסטרליה
הפקולטה לאומנות
אוניברסיטת דיקין
www.icomos.org/australia
אוסטרליה.

ICOMOS אוסטרליה מודה על עזרתה של ועדת המורשת האוסטרלית ומחלקת התקשורת
והאומנויות (היום מחלקת טכנולוגית התקשורת והמידע, והאומנויות) בהכנת מסמך זה ופרסומו.

נתוני קיטלוג - פרסום של הספרייה הלאומית של אוסטרליה:
הצ'רטר של בורה: אמנת ICOMOS אוסטרליה למקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית

ISBN 0 9578528 0 0

1. נכס תרבותי – הגנה – אוסטרליה. 2. אתרים היסטוריים – אוסטרליה – שימור ושחזור. 3. מבנים
היסטוריים – אוסטרליה – שימור ושחזור. 4 – אנדרטאות – אוסטרליה – שימור ושחזור.

363.690994

תוכן העניינים

הצ'רטר של בורה, 1999
הנחיות למשמעות תרבותית, 1988
הנחיות למדיניות שימור, 1988
הנחיות להליכים לביצוע מחקרים ודוחות, 1988
תקנון אתי של דו – קיום בשימור מקומות בעלי חשיבות, 1998
הערות לשינויים שבוצעו בשנת 1999 בצ'רטר בורה
טבלת התאמה : צ'רטר בורה, 1999 והגרסה הקודמת.

הערה חשובה

גרסת 1988 של צ'רטר בורה הוחלפה והיא מצטרפת לגרסאות של 1981 ו-1979 כמסמכי ארכיון המתעדים את ההתפתחות של פילוסופית השימור באוסטרליה.

ציטוט צ'רטר בורה

השם המלא הוא צ'רטר בורה : אמנת ICOMOS אוסטרליה עבור מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית 1999 (The Burra Charter: The Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance 1999).

התייחסות ראשונה בטקסט תהיה – צ'רטר בורה של ICOMOS אוסטרליה, 1999, וההתייחסויות הבאות יהיו בצורה מקוצרת (צ'רטר בורה).

ICOMOS

International Council on Monuments and Sites (המועצה הבין-לאומית לאנדרטאות ואתרים – ICOMOS) היא ארגון מקצועי לא ממשלתי שהוקם בשנת 1956, ואשר מטוה הראשי שוכן בפריס. ICOMOS עוסקת בראש ובראשונה בפילוסופיה, טרמינולוגיה, מתודולוגיה וטכניקות שימור המורשת התרבותית. היא קשורה באופן הדוק לאונסקו, בעיקר בתפקידה בהתאם לאמנת המורשת העולמית משנת 1972, כיועצת עיקרית למרכז מורשת עולמית באונסקו בנושאי אתרי תרבות הנוגעים למורשת העולמית. בין 5,000 החברים ב- ICOMOS נכללים אדריכלים, מתכנני ערים, דמוגרפים, ארכיאולוגים, גיאוגרפים, היסטוריונים, משמרי אתרים, אנתרופולוגים ומנהלי מורשת. ב- 84 מדינות פועלות ועדות לאומיות, והחברים משתתפים במגוון של פרויקטים לשימור, עבודת מחקר, חלופין בין-תרבותיות ושיתוף פעולה. ל- ICOMOS יש גם כמה ועדות מדעיות בין-לאומיות אשר מתמקדות בהיבטים מיוחדים בתחום השימור. החברים נפגשים מידי שלוש שנים באסיפה כללית.

ICOMOS אוסטרליה בע"מ

הוועדה הלאומית האוסטרלית של ICOMOS הוקמה בשנת 1976. לוועדה יש ועד מנהל (15 חברים) האחראי לביצוע תוכניות לאומיות ומשתתף בקבלת החלטות של ICOMOS כארגון בין-לאומי, בעיקר מול ועדת המורשת העולמית. ICOMOS אוסטרליה פועל כקשר לאומי ובין לאומי בין רשויות ציבוריות, מוסדות ופרטים אשר מעורבים במחקר ובשימור של כל המקומות בעלי המשמעות והחשיבות התרבותיים. חברי ICOMOS אוסטרליה משתתפים במגוון פעילויות שימור, כולל ביקורים לאתרים, הכשרה, כנסים ומפגשים.

שינוי צ'רטר בורה

צ'רטר בורה אומץ לראשונה בשנת 1979 בעיר המכרות ההיסטורית בורה, בדרום אוסטרליה; בשנת 1981 ובשנת 1988 הוכנסו בו שינויים מזעריים. אחרי בדיקה של חמש שנים הוכנסו שינויים מהותיים יותר, וכך נוצרה הגרסה הנוכחית ואומצה על ידי ICOMOS אוסטרליה בנובמבר 1999. כל מסמכי ICOMOS אוסטרליה נבדקים תקופתית ו-ICOMOS אוסטרליה תקבל בברכה הערות.

חוברת זו מכילה גם שלוש הנחיות הנוגעות לצ'רטר בורה והתקנון האתי לדו-קיום. את אלה יש עדיין לתקן בהתאם לצ'רטר 1999, אולם הם נכללים לצורך שמירת שלמות המסמך. ICOMOS אוסטרליה מתכננת לעדכן אותם על מנת להשלים סדרה עקבית של מסמכים כאשר הצ'רטר עצמו ייבדק בפעם הבאה.

על מנת לסייע למי שמכיר את הגרסאות הקודמות של הצ'רטר, חוברת זו מכילה גם כמה הערות המסבירות את השינויים העיקריים שבוצעו, וטבלת התאמה המייחסת סעיפים בצ'רטר 1999 לאלה שבגרסה הקודמת.

הצ'רטר של בורה

צ'רטר ICOMOS אוסטרליה עבור מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית

מבוא

תוך התייחסות לאמנה הבין-לאומית לשימור ושיקום אנדרטאות ואתרים (ונציה 1964), והחלטות האסיפה הכללית החמישית של המועצה הבין-לאומית לאנדרטאות ואתרים (ICOMOS מוסקבה 1978), צ'רטר בורה אומץ על ידי ICOMOS אוסטרליה (הוועדה הלאומית של אוסטרליה של ICOMOS) ביום 19 באוגוסט 1979 בבורה, דרום אוסטרליה. (השינויים אומצו ב- 23 בפברואר 1981, ב- 23 באפריל 1988 וב- 26 בנובמבר 1999).

צ'רטר בורה מספק הנחיה לשימור וניהול מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית (אתרי מורשת תרבות), והוא מבוסס על הידע והניסיון של חברי ICOMOS אוסטרליה. שימור הוא חלק בלתי נפרד מניהול מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית, והוא מהווה אחריות מתמדת.

עבור מי נועד הצ'רטר?

הצ'רטר קובע נורמה מעשית עבור מי שמספק ייעוץ, מקבל החלטות או מבצע עבודות במקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית, כולל בעלים, מנהלים ונאמנים.

שימוש בצ'רטר

יש לקרוא את הצ'רטר כיחידה אחת. הרבה סעיפים תלויים זה בזה. סעיפים בחלק העוסק בעקרונות השימור מפותחים לעתים קרובות עוד יותר בחלקים העוסקים בתהליכי השימור ושיטות השימור. הכותרות נועדו להקל על הקריאה, אולם הן אינן מהוות חלק מהצ'רטר.

הצ'רטר עומד בפני עצמו, אולם היבטים של השימוש בו ויישומים שלו מוסברים בהרחבה במסמכים הבאים של ICOMOS אוסטרליה:

- הנחיות למשמעות תרבותית.
- הנחיות למדיניות שימור.
- הנחיות להליכים לביצוע מחקרים ודוחות
- תקנון אתי לדו קיום בשימור מקומות בעלי חשיבות.

על איזה מקומות חל הצ'רטר?

ניתן ליישם את הצ'רטר בכל סוגי המקומות בעלי חשיבות ומשמעות תרבותית, כולל מקומות טבעיים, מקומיים (indigenous) היסטוריים בעלי ערכים תרבותיים. גם סטנדרטים של ארגונים אחרים הם רלוונטיים. אלה כוללים את אמנת המורשת הטבעית האוסטרלית וטיוטת ההנחיות להגנה, ניהול ושימוש באתרי מורשת תרבות אבורגיניים ובאיי מיצרי טורז.

מדוע לשמר?

מקומות בעלי משמעות היסטורית מעשירים את חיי האנשים, ולעתים מספקים תחושה עמוקה ורבת השראה של קשר עם הקהילה והנוף, עם הבר ועם חוויות בהווה. זהו תיעוד היסטורי, החשוב

לביטוי המוחשי של הזהות והחווייה האוסטרלית. מקומות בעלי משמעות תרבותית משקפים את המגוון בקהילות שלנו, ומספרים לנו מי אנו ועל העבר אשר גיבש אותנו ואת הנוף האוסטרלי. הם חסרי תחליף ויקרים מפז.

יש לשמור על מקומות אלה בעלי המשמעות התרבותית, למען הדור בהווה ולמען הדורות בעתיד. צ'רטר בורה תומך בגישה זהירה לשינוי: עשה כל מה שנחוץ על מנת לטפל במקום ולהפוך אותו לבר שימוש, אולם שנה אותו מעט ככל האפשר, על מנת לשמור על משמעותו התרבותית.

סעיף 1. הגדרות

למטרות צ'רטר זה:

הערות

- 1.1 **מקום (place)** משמעותו אתר, אזור, קרקע, נוף, מבנה או כל יצירה אחרת, קבוצת מבנים או יצירות אחרות, והוא עשוי לכלול מרכיבים, תכנים, מרחבים ונופים.
- יש להרחיב את הפרשנות של תפיסת המקום. המרכיבים שתוארו בסעיף 1.1 עשויים לכלול מצבות זכרון, עצים, גנים, פארקים, מקומות בהם אירעו אירועים היסטוריים, אזורים עירוניים, עיירות, מקומות תעשייתיים, אתרים ארכאולוגיים ומקומות רוחניים ודתיים.
- 1.2 **משמעות תרבותית (cultural significance)** – משמעותה ערך אסתטי, היסטורי, מדעי, חברתי או רוחני של דורות העבר, לדור בהווה ולדורות בעתיד.
- משמעות תרבותית מגולמת במקום עצמו, במבנה שלו, בסביבה, בשימוש, בהקשרים, במשמעויות, בתיעוד, במקומות הקשורים ובחפצים הקשורים בו.
- משמעות תרבותית עשויה להשתנות כתוצאה מההיסטוריה המתמשכת של מקום.
- ייתכן שלמקומות יהיה טווח של ערכים עבור פרטים או קבוצות שונות.
- הבנת המשמעות התרבותית עשויה להשתנות כתוצאה ממידע חדש.
- 1.3 **מרקם (fabric)** – משמעותו כל החומר הפיסי שבמקום, כולל מרכיבים קבועים, תכולה וחפצים.
- מרקם כולל פנים מבנים ושרידים על פני הקרקע, כמו גם חפירות.
- מרקם מגדיר חללים ואלה עשויים להיות מרכיבים חשיבות במשמעות המקום.
- 1.4 **שימור (conservation)** – משמעותו כל ההליכים אשר עוסקים בטיפול במקום על מנת לשמור על המשמעות התרבותית שלו.

- 1.5 תחזוקה (*maintenance*) - משמעותה טיפול הגנתי מתמיד במקום ובסביבת המקום, והיא שונה מתיקון. התיקון כרוך בשיחזור ושיקום.
- ההבדלים שהוזכרו, לדוגמה ביחס למרזבי גג:
- * תחזוקה – בדיקה וניקוי שגרתיים של המרזבים;
- * תיקון הכרוך בשחזור – החזרת מרזבים שנותקו;
- * תיקון הכרוך בשיקום – החלפת מרזבים שהתבלו.
- 1.6 שימור (*preservation*) - משמעותו שמירת המקום של המקום במצבו הנוכחי ומניעת התדרדרות.
- 1.7 שחזור (*restoration*) – משמעותו החזרת המקום הקיים של מקום למצב ידוע מהעבר, על ידי הסרת צמחיה או ארגון מחדש למרכיבים קיימים מבלי לשלב חומר חדש.
- 1.8 שיקום (*reconstruction*) – משמעותו החזרת מקום למצבו הידוע מהעבר, והוא שונה משיחזור בשל הכנסת חומר חדש למבנה.
- 1.9 התאמה (*adaptation*) - משמעותה שינוי מקום על מנת שיתאים לשימוש הקיים או לשימוש המוצע.
- 1.10 שימוש (*use*) – משמעותו פעילותו של מקום, כמו גם הפעילויות והשיטות אשר עשויים להופיע במקום זה.
- 1.11 שימוש תואם (*compatible*) – משמעותו שימוש אשר מכבד את המשמעות התרבותית של מקום. שימוש כזה אינו משפיע כלל על המשמעות התרבותית, או שהשפעתו מינימלית.
- 1.12 סביבה (*setting*) – משמעותה האזור מסביב למקום, והיא יכולה לכלול מאגרים בסביבה
- 1.13 מקום קשור (*related place*) – משמעו מקום אשר תורם למשמעות התרבותית של מקום אחר
- 1.14 חפץ קשור (*related object*) – משמעו חפץ אשר תורם למשמעות התרבותית של מקום אולם אינו מצוי במקום.

1.15 הקשרים (association) – משמעו הקשרים המיוחדים שקיימים בין אנשים ומקום.

הקשרים עשויים לכלול ערכים חברתיים או רוחניים, ותחומי אחריות תרבותיים במקום.

1.16 מהות – מציינת את משמעותו של המקום, מסמלת אותה, מעוררת אותה או מבטאת אותה.

בדרך כלל מהות מתייחסת להיבטים לא מוחשיים כגון תכונות סמליות וזיכרונות.

1.17 פרשנות (interpretation) – משמעותה כל הדרכים להצגת המשמעות התרבותית של מקום.

פרשנות עשויה להיות שילוב של טיפול במבנה (לדוגמה, תחזוקה, שיקום, שחזור); שימוש במקום ופעילויות בו; והשימוש בחומר הסברתי שמוכנס למקום.

עקרונות שימור

הערות

סעיף 2. שימור וניהול

- 2.1 יש לשמור על מקומות בעלי משמעות תרבותית.
- 2.2 מטרת השימור היא לשמור על המשמעות התרבותית של מקום.
- 2.3 שימור הוא חלק בלתי נפרד מניהול טוב של מקומות בעלי משמעות תרבותית.
- 2.4 יש להגן על מקומות בעלי משמעות תרבותית ואסור לסכנם או להשאירם במצב פגיע.

סעיף 3. גישת הזהירות

עקבות של תוספות, שינויים וטיפול מוקדם במבנה במקום מהווים עדות להיסטוריה והשימושים שלו, אשר מהווים חלק מהמשמעות שלו. על פעולת השימור לסייע ולא להפריע בהבנתם.

3.1 שימור מבוסס על כבוד למרקם, לשימוש, להקשרים ולמהות הקיימים. הוא דורש גישה זהירה של שינוי בהתאם לצורך אולם מעט ככל האפשר.

3.2 אסור לשינוי במקום לעוות את העדות הפיסית או האחרת שיש בו, ואסור לו להתבסס על הנחות.

סעיף 4. ידע, כישורים וטכניקות

4.1 על שימור להשתמש בידע, בכישורים ובתחומים אשר יוכלו לתרום למחקר ולטיפול במקום.

יש לתמוך בשימוש בחומרים מודרניים וטכניקות מודרניות בעדות מדעית מוצקה או בניסיון.

4.2 טכניקות מסורתיות וחומרים מסורתיים עדיפים בשימור מרקם משמעותי. בנסיבות מסוימות יתאימו טכניקות מודרניות וחומרים מודרניים אשר מציעים תועלות שימור מתאימות.

סעיף 5. ערכים (values)

5.1 על שימור של מקום לזהות ולקחת בחשבון את כל היבטי המשמעות התרבותית והטבעית, ללא דגש בלתי מוצדק על ערך אחד על חשבון אחרים.

שימור של מקומות בעלי משמעות טבעית מוסבר באמנת המורשת הטבעית האוסטרלית. צ'רטר זה מגדיר משמעות טבעית בחשיבותן של מערכות אקולוגיות, בחשיבותם של המגוון הביולוגי והגיאולוגי עבור הערך הקיומי שלהם, או עבור הדור בהווה או הדורות בעתיד, במונחי הערך המדעי, החברתי, האסתטי ותומך החיים שלהם.

יש צורך בגישה זהירה, משום שהבנת המשמעות התרבותית עשויה להשתנות. אין להשתמש בסעיף זה על מנת להצדיק פעולות אשר אינן שומרות על המשמעות התרבותית.

5.2 רמות יחסיות של משמעות תרבותית עשויות לגרום לפעולות שימור שונות במקום.

סעיף 6. תהליך צ'רטר בורה

6.1 ניתן להבין בצורה הטובה ביותר משמעות תרבותית של מקום ונושאים אחרים אשר משפיעים על העתיד שלו באמצעות איסוף וניתוח רציף של מידע לפני קבלת החלטות; ראשית, הבנת המשמעות התרבותית, ואחריה פיתוח מדיניות, ולבסוף ניהול המקום בהתאם למדיניות.

6.2 על מדיניות ניהול המקום להתבסס על הבנת המשמעות התרבותית שלו.

6.3 פיתוח מדיניות צריך לכלול גם שיקול גורמים אחרים, אשר משפיעים על עתיד המקום, כגון צרכי הבעלים, משאבים, מגבלות חיצוניות והתנאים הפיסיים בו.

תהליך צ'רטר בורה, או רצף הבדיקות, ההחלטות והפעולות מודגם בתרשים הזרימה המצורף.

7. שימוש (use)

7.1 כאשר השימוש במקום הוא בעל משמעות תרבותית, יש להמשיך בו.

7.2 מקום חייב שהשימוש בו יתאים לו.

על המדיניות לזהות שימוש או שילוב של שימושים או מגבלות על שימושים, אשר שומרים על המשמעות התרבותית של המקום. שימוש חדש במקום חייב לגרום לשינוי מינימלי במרקם המשמעותי ובשימושים שבו; הוא חייב לכבד הקשרים ומהות; וכאשר נכון הדבר הוא חייב להבטיח המשכת שיטות אשר תורמות למשמעות התרבותית של המקום.

היבטי הסביבה החזותית עשויים לכלול שימוש, אתרים, אבנים, צורות, אופי, צבע, מבנה וחומרים.

יחסים אחרים, כגון הקשרים היסטוריים, יתרמו לפרשנות, ההערכה, ההנאה או החוויה במקום.

8. סביבה (setting)
שימור דורש שמירה על הסביבה החזותית המתאימה, ויחסים אחרים אשר תורמים למשמעות התרבותית של המקום.

מרקם חדש, הרס, חדירה או שינויים אחרים אשר עלולים להשפיע לרעה על הסביבה או היחסים אינם מקובלים.

9. מיקום (location)

9.1 המיקום הפיסי של מקום הוא חלק מהמשמעות התרבותית שלו. מבנה, יצירה או מרכיב אחר של המקום חייבים להישאר במקום ההיסטורי שלהם. העברת מקום אינה מקובלת בדרך כלל, אלא אם זהו האמצעי המעשי היחיד להבטחת הישרדותו.

9.2 יש בניינים, יצירות ומרכיבים אחרים במקום אשר נועדו להיות ניידים או שכבר יש להם היסטוריה של ניידות. הזזת בניינים, יצירות ומרכיבים אלה מותרת בתנאי שאין להם קשרים משמעותיים עם המיקום הנוכחי שלהם.

9.3 אם מזיזים מבנה, יצירה או כל מרכיב אחר, יש להזיזו לאתר המתאים, ויש להעניק לו את השימוש הנאות. אסור שפעולה מעין זו תזיק למקום בעל משמעות תרבותית.

10. תכנים (contents)

יש לשמור על תכנים, קבועות (fixtures) או חפצים אשר תורמים למשמעות התרבותית של מקום, במקומם. הזזתם אינה מקובלת אלא אם היא מהווה את האמצעי היחיד להבטחת ביטחונם וקיומם; אם היא מבוצעת בצורה זמנית לצורך טיפול או תצוגה; למטרות תרבותיות; למטרות בריאות ובטיחות; או על מנת להגן על המקום. יש להחזיר תכנים כאלה, קבועות או חפצים כאשר הנסיבות מאפשרות זאת והדבר מתאים מבחינה תרבותית.

סעיף 11. מקומות וחפצים קשורים (related places/ objects)

יש לשמור על תרומת מקומות וחפצים קשורים למשמעות התרבותית של מקום.

סעיף 12. השתתפות (participation)

על שימור, פרשנות וניהול של מקום לאפשר השתתפותם של אנשים אשר עבורם יש למקום הקשרים ומהות מיוחדים, או שהם נושאים באחריות חברתית, רוחנית או תרבותית אחרת למקום.

סעיף 13. דו קיום של ערכים תרבותיים (co-existing culture values)

יש להכיר בדו-קיום של ערכים תרבותיים, לכבדו ולעודדו, בעיקר במקרי עימות.

במקומות מסוימים ערכים תרבותיים סותרים עלולים להשפיע על פיתוח המדיניות ועל החלטות הניהול. בסעיף זה, המונח ערכים תרבותיים מתייחס לאותן אמונות החשובות לקבוצה תרבותית, כולל אולם לא מוגבל לנטייה פוליטית, אמונה דתית, רוחנית או מוסרית. הגדרה זו נרחבת יותר מהערכים הקשורים במשמעות התרבותית.

תהליכי שימור

סעיף 14. תהליכי שימור (preservation)

בהתאם לנסיבות, שימור יכול לכלול את התהליכים הבאים: המשכת שימוש או חידוש שימוש; שמירה על הקשרים ומהות; תחזוקה, קיום, שיקום, שחזור, התאמה ופרשנות; ובדרך כלל הוא כולל שילוב של אחד או יותר מהם.

יתכנו נסיבות אשר בהן לא יהיה צורך בכל פעולה שהיא על מנת להגיע לשימור.

סעיף 15. שינוי (change)

15.1 יתכן שיידרש שינוי על מנת לשמור על משמעות

תרבותית, אולם הוא אינו רצוי כאשר הוא מפחית מהמשמעות התרבותית. יש לקבוע את היקף השינוי במקום בהתאם למשמעות התרבותית של המקום ופרשנות המתאימה שלו.

כאשר שוקלים שינוי, יש לבחון כמה אפשרויות, על מנת למצוא את האפשרות אשר מפחיתה למינימום את הפגיעה במשמעות התרבותית.

15.2 שינויים אשר עלולים להפחית מהמשמעות התרבותית

חייבים להיות הפיכים, ויש לבטלם כאשר הנסיבות מאפשרות זאת.

יש לראות שינויים הפיכים כזמניים. יש להשתמש בשינויים לא הפיכים אך ורק כמוצא אחרון, ואסור להם למנוע פעולת שימור בעתיד.

15.3 בדרך כלל אסור להרוס מרקם בעל משמעות של מקום.

אולם במקרים מסוימים יתכן שיידרש הרס מזערי כחלק מהשימור. יש להחזיר למקומו מרקם משמעותי שהוסר כאשר הנסיבות מאפשרות זאת.

15.4 יש לכבד את תרומת כל היבטי המשמעות התרבותית של מקום. אם מקום כולל בתוכו מרקם, שימושים, הקשרים או מהויות מתקופות שונות, או היבטים שונים של משמעות תרבותית, ניתן להצדיק הדגשה או פרשנות של תקופה אחת או של היבט אחד על חשבון האחר, אך ורק כאשר כל מה שהושאר בצד, הוסר או צומצם הוא בעל משמעות תרבותית מועטה ביותר, והמודגש או המפורש הוא בעל משמעות תרבותית רבה יותר.

סעיף 16. תחזוקה (maintenance)

תחזוקה היא פעולה בסיסית בשימור, ויש לבצעה כאשר למרקם יש משמעות תרבותית, והתחזוקה שלו הכרחית על מנת לשמור על משמעות תרבותית זו.

סעיף 17. שימור (preservation)

"שימור" מתאים כאשר מרקם קיים או מצבו מהווה עדות למשמעות תרבותית, או כאשר לא קיימת עדות מספקת אשר מאפשרת ביצוע הליכי שימור אחרים.

"השימור" מגן על מרקם מבלי להסתיר את העדות לבנייתו והשימוש בו. יש ליישם תמיד את התהליך: בהתאם לסעיפים 26 עד 28. * כאשר העדות הקשורה במבנה היא בעלת משמעות כזאת שאסור לשנותה; * כאשר לא בוצעה בדיקה מספקת המאפשרת קבלת החלטות מדיניות

ניתן לבצע עבודה חדשה (כמו, ייצוב), בקשר עם "שימור", כאשר המטרה שלה היא הגנה פיסית על המרקם וכאשר היא עקבית עם הוראות סעיף 22.

סעיף 18. שחזור ושיקום (restoration and reconstruction)

שיקום ושחזור אמורים לגלות היבטים משמעותיים מבחינה תרבותית של מקום.

סעיף 19. שחזור (restoration)

שחזור אפשרי כאשר קיימת עדות מספקת למצבו הקודם של המרקם.

סעיף 20. שיקום (reconstruction)

- 20.1 שיקום אפשרי רק כאשר מקום אינו מושלם בשל נזקים או שינויים, ורק כאשר קיימת עדות מספקת להעתקת מצבו הקודם של המקום. במקרים נדירים מותר לבצע שחזור כחלק משימוש או שיטה אשר שומרים על המשמעות התרבותית של המקום.
- 20.2 יש להבטיח יכולת זיהוי של שיקום בעת ביצוע בדיקה מדוקדקת או באמצעות פרשנות נוספת.

סעיף 21. התאמה (adaptation)

- 21.1 התאמה מקובלת אך ורק כאשר יש לה השפעה מינימלית על המשמעות התרבותית של המקום.
- 21.2 על התאמה להתייחס לשינוי מינימלי במקום משמעותי, שיבוצע רק אחרי שיקול כל החלופות.

סעיף 22. עבודה חדשה (new work)

- 22.1 עבודה חדשה כגון תוספות למקום, מותרת אך ורק כאשר אינה מעוותת או מסתירה את המשמעות התרבותית של המקום, וכאשר אינה גורעת מהפרשנות וההערכה שלו.
- 22.2 יש לאפשר זיהוי קל של עבודה חדשה ככזאת.

סעיף 23. שימור שימוש (conserving use)

- המשכת השימוש, שינוי או חידוש עשויות צורות נאותות ומועדפות של שימור
- ייתכן שידרשו שינויים משמעותיים במקום, אולם יש להפחית למינימום. במקרים מסויימים המשכת שימוש משמעותי או שיטה משמעותית דורשים עבודה חדשה מהותית.

סעיף 24. שמירת הקשרים ומהויות (relating (association and meaning

- 24.1 יש לכבד הקשרים משמעותיים בין אנשים ומקום, יש לשמור עליהם ולהימנע מלהסתירם. יש לבדוק וליישם הזדמנויות לפרשנות, הנצחת וחגיגת הקשרים אלה.
- 24.2 יש לכבד מהות משמעותית של מקום, כולל ערכים רוחניים. יש לבדוק וליישם הזדמנויות להמשכת מהויות אלה או החיאתן.

סעיף 25. פרשנות (interpretation)

לא תמיד ניתן להבחין בקלות במשמעות התרבותית של מקום, ויש להסבירה באמצעות פרשנות. על הפרשנות לקדם את ההבנה וההנאה, והיא חייבת להיות מתאימה מבחינה תרבותית.

שיטות שימור**סעיף 26. יישום תהליך צ'רטר בורה**

26.1 לפני ביצוע עבודה על מקום יש לבצע מחקרים על מנת להבין את המקום. על מחקרים אלה לכלול ניתוח עדות פיסית, תיעודית, מילולית ואחרת, תוך הסתמכות על ידע מתאים, כישורים ותחומים מתאימים.

26.2 יש להכין הצהרות כתובות על המשמעות התרבותית והמדיניות של המקום, יש להצדיקן וללוותם בעדות תומכת. יש לשלב הצהרות על משמעות ומדיניות בתוכנית הניהול של המקום.

26.3 יש לספק לקבוצות ופרטים בעלי הקשרים למקום, כמו גם לאותם המעורבים בניהול שלו, הזדמנות לתרום ולהשתתף בהבנת המשמעות התרבותית של המקום. בהתאם לצורך יש לאפשר להם הזדמנות להשתתף בשימור והניהול שלו.

סעיף 27. ניהול שינוי

27.1 יש לנתח את השפעות השינויים המוצעים על המשמעות התרבותית של המקום, תוך התייחסות להצהרת המשמעות והמדיניות שנועדו לניהול המקום. בעקבות ניתוח, יתכן שיידרש תיקון בשינויים המוצעים, על מנת לשמור טוב יותר על המשמעות התרבותית.

27.2 יש לתעד בצורה הנאותה מרקמים, שימוש, הקשרים ומהויות קיימים, לפני ביצוע כל שינוי שהוא במקום.

על תוצאות המחקרים להיות מעודכנות, יש לבחון אותן דרך שגרה ולשנות בהתאם לצורך.

יש לעדכן הצהרות משמעות ומדיניות באמצעות בדיקה שגרתית ושינוי בהתאם לצורך. תוכנית הניהול עשויה לעסוק בנושאים אחרים הנוגעים לניהול המקום.

סעיף 28. הפרעה למרקם

28.1 יש להפחית למינימום הפרעה משמעותית למרקם לצורך מחקר, או על מנת לאסוף עדות. יש לבצע מחקר של מקום על ידי הפרעה למרקם, כולל חפירה ארכיאולוגית, אך ורק על מנת להשיג נתונים חיוניים לקבלת החלטות על שימור המקום, או על מנת להשיג עדות חשובה אשר עלולה ללכת לאיבוד או לאבד את נגישותה.

28.2 בדיקת מקום אשר דורשת הפרעה למרקם, פרט לבדיקה הנחוצה על מנת לקבל החלטות, תורשה בתנאי שהיא עומדת במדיניות המקום. בדיקה כזו חייבת להתבסס על שאלות מחקר חשובות, אשר יש בהן פוטנציאל להוספה מהותית לידע, ואשר לא ניתן לענות עליהן בדרך אחרת, בתנאי שבדיקה זו מפחיתה למינימום הפרעה למבנה משמעותי.

סעיף 29. אחריות להחלטות

יש לציין מי הם הארגונים והפרטים האחראים להחלטות הניהול, ולפרט את האחריות המוטלת על כל אחד מהם בקבלת החלטות אלה.

סעיף 30. הכוונה, פיקוח ויישום

יש להקפיד על הכוונה ופיקוח מתאימים בכל השלבים. יישום יבוצע אך ורק על ידי אנשים בעלי הידע והכישורים המתאימים.

סעיף 31. תיעוד עדויות והחלטות

יש לתעד ביומן עדויות חדשות והחלטות נוספות.

סעיף 32. תיעוד

32.1 יש לאחסן את המסמכים הקשורים בשימור מקום בארכיון קבוע, ויש להעמידם לרשות הציבור, בכפוף לדרישות הבטחון והפרטיות, כאשר אלה חלים מבחינה תרבותית.

32.2 יש להגן על מסמכים הנוגעים להיסטוריה של מקום, ויש להעמידם לרשות הציבור, בכפוף לדרישות הביטחון והפרטיות, כאשר אלה חלים מבחינה תרבותית.

סעיף 33. מרקם שהוסר

יש לקטלג מבנה משמעותי שהוצא ממקום, כולל תכנים, קבועות וחפצים, ויש להגן עליו בהתאם למשמעות התרבותית שלו.

כאשר אפשרי הדבר ונאות מבחינה תרבותית, יש להגן על מרקם משמעותי שהוסר, כולל תכנים, קבועות וחפצים, במקום עצמו.

סעיף 34. משאבים

יש לספק משאבים מספיקים לשימור.

לעתים קרובות כרוך השימור הטוב ביותר בכמות העבודה הפחותה ביותר, והוא זול מאד.

הערה: מילים איטאליות מוגדרות בסעיף 1

התהליך כולו חוזר על עצמו. יתכן שיווצר צורך לחזור על חלקים ממנו. יתכן שיידרשו מחקר והתייעצות נוספים.

תהליך צ'רטר בורה

רצף בדיקות, החלטות ופעולות

הבנת המשמעות

זהה את המקום וההקשרים
אבטח את המקום וודא את בטיחותו

אסוף ותעד מידע על המקום,
אשר יספיק להבנת המשמעות
תיעודית מילולית פיסית

הערך את המשמעות

הכן הצהרת משמעות

פיתוח מדיניות

זהה התחייבויות הנובעות מהמשמעות

אסוף מידע על גורמים אחרים
אשר משפיעים על עתיד המקום
צרכי ומשאבי הבעלים/המנהל
גורמים חיצוניים מצב פסי

פתח מדיניות
זהה אופציות
שקול אופציות ובדוק את השלכתן על המשמעות

ניהול

הכן הצהרת מדיניות

נהל את המקום בהתאם למדיניות
פתח אסטרטגיות
ישם אסטרטגיות באמצעות תוכנית ניהול
תעד את המקום לפני כל שינוי

פיקוח והערכה

הנחיות לצ'רטר בורה: משמעות וחשיבות תרבותית

הנחיות אלו לביסוס משמעות וחשיבות תרבותית אומצו בידי הוועדה האוסטרלית הלאומית למועצה הבין-לאומית למונומנטים ואתרים (ICOMOS אוסטרליה) ב-14 באפריל 1984, ותוקנו ב-23 באפריל 1988. יש לקרוא אותן לצד צ'רטר בורה.

תוכן העניינים

1.0 מבוא

- 1.1 כוונת ההנחיות
- 1.2 תחולה
- 1.3 הצורך בביסוס משמעות וחשיבות תרבותית
- 1.4 הכישורים הדרושים
- 1.5 סוגיות שאינן נשקלות

2.0 מושג המשמעות והחשיבות התרבותית

- 2.1 הקדמה
- 2.2 ערך אסתטי
- 2.3 ערך היסטורי
- 2.4 ערך מדעי
- 2.5 ערך חברתי
- 2.6 גישות אחרות

3.0 ביסוס משמעות וחשיבות תרבותית

- 3.1 הקדמה
- 3.2 איסוף מידע
- 3.3 הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית
 - 3.3.1 היקף התיעוד
 - 3.3.2 התערבות במרקם
 - 3.3.3 השערות
- 3.4 הצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית

4.0 הדוח

- 4.1 תוכן
- 4.2 חומר כתוב
- 4.3 שרטוטים
- 4.4 מקורות
- 4.5 הצגה ואימוץ

1.0 מבוא

1.1 כוונת ההנחיות

הנחיות אלה נועדו להבהיר את טיב העבודה המקצועית הנעשית במונחי צ'רטר בורה. הן ממליצות על נוהל שיטתי להערכת המשמעות והחשיבות התרבותית של מקום, להכנת הצהרת משמעות וחשיבות תרבותית ולפרסום מידע כזה בציבור.

1.2 תחולה

ההנחיות חלות על כל מקום שעשוי להיות בעל חשיבות ומשמעות תרבותית, אם בסוגו ואם בגודלו.

1.3 הצורך בביסוס חשיבות ומשמעות תרבותית

הערכת החשיבות והמשמעות התרבותית והכנת הצהרת משמעות וחשיבות תרבותית, כפי שהן מופיעות בדוח כמוגדר בחלק 4, הן תנאים מקדימים לקבלת החלטות בעניין עתידו של מקום מסוים.

1.4 הכישורים הדרושים

לפי סעיף 4 בצ'רטר בורה, לצורך חקר המקום צריך להשתמש בכל תחומי הידע הרלוונטיים. הכישורים המקצועיים הנדרשים לביצוע חקר כזה אינם שכיחים. אין להניח שכל איש מקצוע יהיה בעל מלוא הכישורים הדרושים להערכת המשמעות והחשיבות התרבותית ולהכנת הצהרה. לעתים, במהלך ביצוע המשימה יתעורר צורך לערב אנשי מקצוע נוספים בעלי מומחיות מיוחדת.

1.5 סוגיות שאינן נשקלות

הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית והכנת הצהרה אינן כוללות ואינן מביאות בחשבון סוגיות כגון הנחיות שבפעולת שימור, אילוצים משפטיים, שימושים אפשריים, יציבות המבנה או עלויות והכנסות. בסוגיות אלו יש לעסוק במסגרת פיתוח מדיניות השימור.

2.0 מושג המשמעות והחשיבות התרבותית

1.6 הקדמה

בצ'רטר בורה, משמעות וחשיבות תרבותית פירושה "ערך אסתטי, היסטורי, מדעי או חברתי לדורות העבר, ההווה או העתיד". משמעות וחשיבות תרבותית היא מושג שעוזר לאמוד את ערכם של מקומות. המקומות שעשויה להיות להם חשיבות ומשמעות הם המקומות העוזרים לשפוך אור על העבר או המעשירים את ההווה ושיהיה להם ערך לדורות הבאים. אף כי ישנן מילות תואר רבות המשמשות להגדרת החשיבות והמשמעות התרבותית באוסטרליה, מילות תואר כגון 'אסתטי', 'היסטורי', 'מדעי'

ו'חברתי', המובאות על פי סדר אלפביתי [באנגלית] בצ'רטר בורה, יכולות להכיל את כל הערכים האחרים.
משמעות המונחים הללו בהקשר של משמעות וחשיבות תרבותית תידון להלן. יש לציין שהם אינם מוציאים זה את זה; לדוגמה, לסגנון ארכיטקטוני יש היבטים היסטוריים ואסתטיים כאחד.

1.7 ערך אסתטי

ערך אסתטי כולל היבטים של תפיסה חושית שאפשר ורצוי לקבוע בעבורם קריטריונים. קריטריונים כאלה עשויים לכלול שיקולים של צורה, גודל, צבע, מרקם וחומר המארג; ריחות וצלילים הקשורים במקום ובשימושו.

1.8 ערך היסטורי

ערך היסטורי כולל את ההיסטוריה של האסתטיקה, המדע והחברה, ולפיכך במידה מרובה הוא קיים בבסיס כל המונחים המובאים בחלק זה. למקום יכול להיות ערך היסטורי משום שהשפיע על דמות היסטורית, אירוע, שלב או פעילות – או הושפע מהם. ייתכן שיש לו גם ערך היסטורי בתור אתר של אירוע משמעותי וחשוב. משמעותו וחשיבותו של מקום מסוים רבה יותר אם עדיין קיימות עדויות לקשר או לאירוע, או אם האתר נותר בשלמותו, מאשר אם השתנה או שכבר אין עדויות. ואולם, אירועים או קשרים מסוימים עשויים להיות משמעותיים וחשובים כל-כך שמשמעות וחשיבות המקום נשמרת בלי קשר לאופן שבו טופל.

1.9 ערך מדעי

הערך המדעי או המחקרי של מקום יהיה תלוי במשמעות וחשיבות הנתונים הרלוונטיים, בנדירותו, באיכותו או בייצוגיות שלו, וכן במידה שבה המקום עשוי לתרום מידע מהותי נוסף.

1.10 ערך חברתי

הערך החברתי כולל איכויות שבזכותן היה המקום למוקד רוחני, פוליטי, לאומי או תרבותי אחר לקבוצת רוב או לקבוצת מיעוט.

1.11 גישות אחרות

החלוקה לקטגוריות של ערך אסתטי, היסטורי, מדעי וחברתי היא אחת הגישות להבנת מושג המשמעות והחשיבות התרבותית. עם זה, ייתכן שיגובשו קטגוריות מדויקות יותר ככל שהבנת מקום מסוים הולכת ומעמיקה.

3.0 ביסוס משמעות וחשיבות תרבותית

3.1 הקדמה

בקביעת משמעות וחשיבות תרבותית של מקום, צריך להעריך את כל המידע הרלוונטי להבנת המקום והמרקם שלו. משימה זו כוללת דוח המשלב חומרים כתובים וחומרים

חזותיים. תוכן הדוח צריך להיות מאורגן באופן שיתאים למקום ולמגבלות המשימה, אולם ככלל הוא יהיה מאורגן בשני חלקים: החלק הראשון – הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית (ראו 3.2 ו-3.3), והחלק השני – הצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית (ראו 3.4).

3.2 איסוף המידע

יש לאסוף את המידע הרלוונטי להערכת המשמעות והחשיבות התרבותית. מידע זה כולל:

- א. רצף ההתפתחות של המקום וקשריו למרקם ששרד;
- ב. קיומו וטיבו של מרקם אבוד או נשכח;
- ג. נדירות ו/או עניין טכני בכל המקום או בחלק ממנו;
- ד. התפקודים של המקום ושל חלקיו;
- ה. קשרי של המקום וחלקיו עם סביבתו;
- ו. ההשפעות התרבותיות שהשפיעו על הצורה והמרקם במקום;
- ז. משמעות וחשיבות המקום לאנשים שהשתמשו בו או שעדיין משתמשים בו, או לצאצאיהם של אנשים אלו;
- ח. התוכן ההיסטורי של המקום בבחינה ספציפית של דרכים שבהן הושפע המרקם מהכוחות ההיסטוריים או השפיע בעצמו על מהלך ההיסטוריה;
- ט. הפוטנציאל המדעי או המחקרי של המקום;
- י. הקשרים של המקום עם מקומות אחרים, למשל מבחינת עיצוב, טכנולוגיה, שימוש, מקומיות או מוצא;
- יא. כל גורם אחר שיש לו רלוונטיות להבנת המקום.

3.3 הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית

הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית מתבצעת לאחר איסוף המידע. תקפות הקביעות תהיה תלויה בהקפדה על איסוף הנתונים ובהנמקות הנלוות. בעת הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית, על איש המקצוע לקבוע מסקנות. צריך לזהות היבטים לא-פתורים. בלא קשר למה שנחשב לחשיבות העיקרית של המקום, צריך להביא בחשבון את שאר היבטי החשיבות.

3.3.1 היקף התייעוד

בהערכת עניינים אלו, על איש המקצוע לתעד את המקום תיעוד מספיק ליצירת בסיס לדיון ההכרחי בעובדות. במהלך תיעוד זה, חשוב לדווח ללקוח על כל בעיה דחופה וברורה שעלולה לסכן את המקום, כגון יציבות ובטיחות.

3.3.2 התערבות במרקם

התערבות במרקם או הסרתו בשלב זה תיעשה אך ורק על-פי תנאי צ'רטר בורה.

3.3.3 השערות

אין להציג השערות, יהיו מלומדות או מיודעות ככל שיהיו, כאילו היו עובדה מוגמרת. ראוי להציב השערות אפשריות או סבירות ואת העדויות התומכות בהן והסותרות אותן וכן את ההיגיון שלפיו נקבעו. חשוב לתעד כל ניסיון שנעשה לבדוק את ההשערה, כדי להימנע מחזרה על מחקר עקר.

3.4 הצהרת משמעות וחשיבות תרבותית

איש המקצוע צריך להכין הצהרה תמציתית על המשמעות והחשיבות התרבותית ולהפנות לחומר חזותי מספק או להסתמך עליו לצורך זיהוי המרקם של המשמעות והחשיבות התרבותית. חשוב שההצהרה תהיה ברורה וממצה ותפרט בפשטות מדוע יש למקום ערך, בלי לחזור ולהציג את העדויות הפיזיות והתיעודיות.

4.0 הדוח**4.1 תוכן**

הדוח יהיה מורכב מחומרים כתובים וחזותיים ויצג הערכה של המשמעות והחשיבות התרבותית והצהרה של המשמעות והחשיבות התרבותית. כדי להימנע מגודש שאין בו צורך, ייכללו רק חומרים בעלי רלוונטיות ישירה לתהליך הערכת המשמעות והחשיבות התרבותית ולעריכת הצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית. ראו גם את ההנחיות לצ'רטר בורה: נהלים לעריכת מחקרים ודיווחים.

4.2 חומר כתוב

הטקסט צריך להיות ערוך עריכה ברורה וקלה להבנה. נוסף על ההערכה והצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית המפורטות בסעיפים 3.2, 3.3 ו-3.4, יש לכלול את:

א. שם הלקוח

ב. שמות כל אנשי המקצוע שהשתתפו במשימה

ג. שם כותב הדוח

ד. תאריך

- ה. תקציר או מתווה לתקציר
- ו. אילוצים שחלו על המשימה, לדוגמה – זמן, כסף, מומחיות
- ז. מקורות (ראו 4.4)

4.3 חומר חזותי

החומר החזותי עשוי לכלול מפות, תכניות, שרטוטים, דיאגרמות, מתווים, תצלומים וטבלאות, ועליו להיות מופק באיכות מספקת לצורכי פרשנות. כל הרכיבים הנדונים בדוח צריכים להיות מזוהים בחומר החזותי. חשוב לזהות רכיבים אלו ולתארם בשיטתיות. אפשר שלא יהיה צורך בשרטוטים מפורטים. דיאגרמה עשויה להיות הדרך הטובה ביותר למטרות הדוח. אין לכלול חומר חזותי שאינו משרת מטרה ספציפית.

4.4 מקורות

יש לציין את כל המקורות לדוח בדיוק מספיק שאחרים יוכלו לאתרם. יש לכלול ברשימה את כל המקורות שכותבי הדוח נעזרו בהם, גם אם לא ציטטו מהם. יש לכלול ברשימה את המקורות העיקריים או האוספים שלא נעזרו בהם, אך מניחים שיש בהם תועלת פוטנציאלית לקביעת המשמעות והחשיבות התרבותית. אשר למקור פרטי, יש למסור את שמו וכתובתו של בעל המקור, אך רק בהסכמתו.

4.5 הצגה ואימוץ

הדוח צריך להיות מוצג ויש לאמץ את ההצהרה לפי הנחיות צ'רטר בורה: נהלים לעריכת מחקרים ודיווחים.

הנחיות לצ'רטר בורה: מדיניות שימור

הנחיות אלה, אשר עוסקות בפיתוח מדיניות שימור ואסטרטגיה ליישום מדיניות זו, אומצו על ידי הוועדה הלאומית האוסטרלית של המועצה הבינלאומית לאנדרטאות ואתרים (ICOMOS אוסטרליה) ביום 25 במאי 1985, ותוקנו ביום 23 באפריל 1988. יש לקרוא אותן בקשר עם בורה צ'רטר.

תוכן העניינים

1.0 מבוא	
1.1 מטרת ההנחיות	
1.2 משמעות וחשיבות תרבותית	
1.3 הצורך בקביעת מדיניות שימור	
1.4 הכישורים הדרושים	
2.0 היקף מדיניות השימור	
2.1 הקדמה	
2.2 מרקם וסביבה	
2.3 שימוש	
2.4 פרשנות	
2.5 ניהול	
2.6 פיקוח על התערבות פיסית במרקם	
2.7 מגבלות על החקירה	
2.8 פיתוחים בעתיד	
2.9 אימוץ ובדיקה	
3.0 פיתוח מדיניות שימור	
3.1 הקדמה	
3.2 איסוף מידע	
3.2.1 מרקם משמעותי	
3.2.2 דרישות ומשאבים של הלקוח, הבעלים והמשתמש	
3.2.3 דרישות ושיקולים אחרים	
3.2.4 מצבו של מרקם	
3.2.5 שימושים	
3.2.6 מידע השוואתי	
3.2.7 מידע שאינו זמין	
3.3 הערכת מידע	
3.4 הצהרת מדיניות שימור	
3.5 תוצאות מדיניות השימור	
4.0 יישום מדיניות השימור	
5.0 הדוח	
5.1 הקדמה	
5.2 חומר כתוב	
5.3 חומר גרפי	
5.4 מקורות	
5.5 תצוגה והתאמה	

1.0 מבוא

1.1 מטרת ההנחיות

הנחיות אלה יועדו להבהרת אופי העבודה המקצועית המבוצעת במסגרת תנאי צ'רטר בורה. הם ממליצים על תהליך מתודולוגי לפיתוח מדיניות שימור של מקום, להכנת הצהרת מדיניות השימור ולקביעת האסטרטגיה ליישום המדיניות האמורה.

1.2 משמעות וחשיבות תרבותית

קביעת משמעות וחשיבות תרבותית והכנת הצהרת משמעות וחשיבות תרבותית הם תנאים מוקדמים חיוניים לפיתוח מדיניות השימור (ראה הנחיות לצ'רטר בורה: משמעות וחשיבות תרבותית).

1.3 הצורך בפיתוח מדיניות שימור

פיתוח מדיניות שימור, המגולמת בדוח כפי שהוגדר בפרק 5.0, הוא תנאי מוקדם חיוני לקבלת החלטות על עתידו של מקום.

1.4 הכישורים הדרושים

על מחקר של מקום להשתמש בכל התחומים הנוגעים לעניין, בהתאם לבורה צ'רטר. הכישורים המקצועיים הנדרשים למחקר כזה אינם נפוצים. לא ניתן להבטיח שאיש מקצוע אחד ישלוט בכל הכישורים הדרושים להערכת המשמעות והחשיבות התרבותית ולהכנת ההצהרה. לעתים ייווצר הצורך, במהלך משימה כזאת, להעסיק אנשי מקצוע נוספים בעלי מומחיות מיוחדת.

2.0 היקף מדיניות השימור

2.1 הקדמה

מטרת מדיניות השימור היא לקבוע כיצד ניתן להגיע לשימורו של מקום בטווח הארוך והקצר. המדיניות תהיה ספציפית למקום. מדיניות השימור תכלול את הנושאים שלהלן.

2.2 מבנה וסביבה

על מדיניות השימור לזהות את הדרך המתאימה ביותר לטיפול במרקם ובסביבה במקום, אשר נובעים מהצהרת המשמעות והחשיבות ומגבלות אחרות. יש לזהות שילוב ספציפי של פעולות שימור שיחייבו או לא שינויים במרקם.

2.3 שימוש

על מדיניות השימור לזהות שימוש או שילוב של שימושים, או מגבלות על שימוש, אשר תואמים לשמירה על משמעות וחשיבות תרבותית של מקום, והם ברי ביצוע.

2.4 פרשנות

על מדיניות השימור לזהות דרכים מתאימות להבהרת משמעותו של מקום, בצורה עקבית עם השמירה על משמעות וחשיבות זו. ניתן לבצע זאת על ידי שילוב הטיפול במרקם והשימוש במקום ובחומר פרשני מיובא. במקרים מסויימים המשמעות והחשיבות התרבותית ומגבלות אחרות עלולים למנוע יבוא שימושים וחומרים כאלה.

2.5 ניהול/ ממשק

על מדיניות השימור לזהות מבנה ניהול, אשר באמצעותו ניתן ליישם את מדיניות השימור. היא אמורה לזהות גם את הפרטים הבאים:

- (א) האנשים והגופים האחראים להחלטות השימור והניהול ולניהול יום יומי של המקום;
- (ב) המנגנון אשר באמצעותו מקבלים ומתעדים החלטות;
- (ג) האמצעים להבטחת ביטחון ותחזוקה שגרתית למקום.

2.6 פיקוח על התערבות פיסית במרקם

על מדיניות השימור לכלול הוראות בכל הנוגע לפיקוח על התערבות פיסית לצורך:

- (א) הגדרה של התערבות בלתי נמנעת;
- (ב) זיהוי ההשלכות האפשריות של כל התערבות על המשמעות והחשיבות התרבותית;
- (ג) הגדרה של ההיקף ואופי ההתערבות;
- (ד) קביעה של הצעות מחקר;
- (ה) הערכה ברורה של הצעות מחקר;
- (ו) קביעה של התנאים לשימור מרקם משמעותי והתוכן אשר הוצאו מהמקום;
- (ז) קביעה של התנאים לבדיקת החומר;
- (ח) קביעה של התנאים להפצת המידע שינבע מכך;
- (ט) הגדרה של הטיפול באתר לאחר סיום ההתערבות.

2.7 מגבלות על הבדיקה

על מדיניות השימור לזהות מגבלות חברתיות, דתיות, משפטיות או תרבותיות אשר עלולות להגביל את הגישה או הבדיקה של המקום.

2.8 פיתוחים עתידי

על מדיניות השימור לקבוע הנחיות לפיתוח עתידי אשר יוגדרו מצרכים משתנים.

2.9 אימוץ ובדיקה

על מדיניות השימור לכלול תנאים לאימוץ ובדיקה.

3.0 פיתוח מדיניות שימור

3.1 הקדמה

כאשר מפתחים מדיניות שימור עבור מקום, יש להעריך את כל המידע הנוגע לטיפול בעתיד במקום ובמרקמים שבו. הצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית היא מרכזית למשימה זו. המשימה כוללת דיווח כפי שנקבע בפרק 5.0. יש לארגן את תוכנו של הדוח כך שיתאים למקום ולמגבלות המשימה, אולם בדרך כלל הוא יכלול שלושה פרקים:

- (א) פיתוח מדיניות השימור (ראה סעיפים 3.2 ו-3.3);
- (ב) הצהרת מדיניות השימור (ראה סעיפים 3.4 ו-3.5);
- (ג) פיתוח אסטרטגיה מתאימה ליישום מדיניות השימור (ראה סעיף 4.0).

3.2 איסוף מידע

על מנת לפתח את מדיניות השימור יש לאסוף מידע מספיק הנוגע לסעיפים הבאים:

3.2.1 מרקם משמעותי

יש לקבוע או לאשר את אופיו של מרקם משמעותי, ואת מידת ורמת השלמות שלו, כולל תוכנו (ראה הנחיות לצ'רטור בורה: משמעות וחשיבות תרבותית).

3.2.2 דרישות ומשאבי הלקוח, הבעלים והמשתמש

יש לבדוק צרכים, שאיפות, הצעות שוטפות, מימון זמין בכל הנוגע למקום.

3.2.3 דרישות ונושאים אחרים

יש לבדוק דרישות ונושאים אחרים אשר עשויים להשפיע על עתיד המקום והסביבה שלו, כולל:

- (א) צווים פדרליים, לאומיים ומקומיים, ופיקוח על תכנון; (ב) צרכים וציפיות קהילתיים;
- (ג) הקשר מקומי וחברתי.

3.2.4 מצבו של מרקם

יש לבדוק את המרקם בצורה מספקת על מנת לקבוע עד כמה מצבו הפיסי ישפיע על אפשרויות לטיפול במרקם.

3.2.5 שימושים

יש לאסוף מידע מספיק על שימושים על מנת לקבוע האם שימושים אלה תואמים למשמעותו של המקום, או לא, והאם הם ברי ביצוע או לא.

3.2.6 מידע השוואתי

יש לזהות מידע אשר אינו זמין, ואשר עשוי להיות חיוני לקביעת מדיניות השימור או היישום שלה.

3.3 הערכת מידע

יש להעריך את המידע שנאסף על פי הסעיפים הנ"ל, יחסית למגבלות הנובעות מהצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית, על מנת לפתח את מדיניות השימור. במהלך ההערכה יתכן וייווצר הצורך לאסוף מידע נוסף.

3.4 הצהרת מדיניות השימור

על מנהלי המקום להכין הצהרה של מדיניות השימור העוסקת בנושאים המפורטים בסעיף 2, לדוגמה:

- מרקם וסביבה ;
- שימוש ;
- פרשנות ;
- ניהול ;
- פיקוח על התערבות במבנה ;
- מגבלות על בדיקה ;
- פיתוח עתידי ;
- אימוץ ובדיקה.

יש לבחון את מדיניות השימור מול חומר תיעודי וגרפי מספיק על מנת להסביר את הנושאים שנבדקו.

3.5 תוצאות מדיניות השימור

על מנהלי המקום לקבוע את הדרך אשר בה מדיניות השימור תבצע או לא את הדברים הבאים :

- (א) תשנה את המקום, כולל את הסביבה שלו ;
- (ב) תשפיע על המשמעות והחשיבות שלו ;
- (ג) תשפיע על המיקום והנלווים לו ;
- (ד) תשפיע על הלקוח, הבעלים והמשתמש ;
- (ה) תשפיע על אחרים המעורבים בו.

4.0 יישום מדיניות השימור

בהמשך להכנת מדיניות השימור יש להכין אסטרטגיה ליישומה עם הלקוח. על האסטרטגיה להתייחס למידע כלהלן:

- (א) המשאבים הפיננסיים;
- (ב) כוח אדם טכני;
- (ג) רצף האירועים;
- (ד) תזמון האירועים;
- (ה) מבנה הניהול והממשק.

על האסטרטגיה לאפשר יישום של מדיניות השימור בהתאם לנסיבות המשתנות.

5.0 הדוח

5.1 הקדמה

הדוח הוא אמצעי לביטוי מדיניות השימור שעליו מתבססת פעולת השימור. (ראה גם בהנחיות לצ'רטר בורה: הליכים לביצוע מחקרים ודוחות.)

5.2 חומר כתוב

חומר כתוב יכלול:

- (א) הצהרת המשמעות והחשיבות התרבותית;
- (ב) פילוח מדיניות השימור;
- (ג) הצהרת מדיניות השימור;
- (ד) האסטרטגיה ליישום מדיניות השימור;

והוא צריך לכלול גם:

- (א) שם הלקוח;
- (ב) שמות כל אנשי המקצוע העוסקים במשימה, העבודה שבצעו, ודוחות נפרדים שהוכנו על ידם;
- (ג) כותב הדוח;
- (ד) תאריך;
- (ה) תקציר או תמצית;
- (ו) מגבלות על המשימה, לדוגמה, מגבלות זמן, כסף, מומחיות.
- (ז) מקורות (ראה סעיף 5.4).

5.3 חומר גרפי

חומר גרפי יכלול מפות, תוכניות, שרטוטים, דיאגרמות, תרשימים, צילומים וטבלות, בצורה ברורה.

אין לכלול חומר שאינו משרת מטרה מסויימת.

5.4 מקורות

יש לצטט באופן מדויק את כל המקורות ששימשו את הכנת הדוח.
יש לפרט את כל מקורות המידע, ממסמכים או מקורות בעל פה, אשר נעשה בהם שימוש במהלך השימוש, בין אם הוכחו כיעילים או לא.
יש לציין את שמו של הבעלים במקרה של מקור פרטי, אולם אך ורק בהסכמתו של הבעלים.

5.5 תצוגה ואימוץ

יש להציג את הדוח ויש לאמץ את הצהרת מדיניות השימור עפ"י הנחיות צ'רטר בורה: הליכים לביצוע מחקרים ודוחות.

הנחיות לצ'רטר בורה: הליכים לביצוע מחקרים ודוחות

הנחיות אלה להכנת מחקרים ודוחות מקצועיים אומצו על ידי הוועדה הלאומית האוסטרלית של המועצה הבינלאומית לאנדרטאות ואתרים (ICOMOS אוסטרליה) ביום 23 באפריל 1988. יש להתייחס אליהן בהקשר עם לצ'רטר בורה.

תוכן העניינים

מבוא	1.0
הסכמים בין הלקוח ואיש המקצוע	2.0
אחריות לתוכן הדוח	3.0
טיוטת דוח	4.0
פעולת חירום	5.0
עבודה נוספת	6.0
המלצות לבדיקה נוספת	7.0
תצוגה והערות	8.0
אימוץ ובדיקה של דוח	9.0
עדות נוספת	10.0
נגישות למידע	11.0

1.0 מבוא

הנחיות אלה מציגות המלצות לפעילות המקצועית בהכנת המחקרים והדוחות במסגרת תנאי צ'רטר בורה.

יש להתייחס למרכיבים הנוגעים לאתיקה, הליכים ועניינים משפטיים, הניתנים בהערות המעשיות אשר הוצאו על ידי כמה גופים מקצועיים.

2.0 הסכמים בין הלקוח ואיש המקצוע

לפני ביצוע מחקר או הוצאת דוח, על הלקוח ואיש המקצוע להסכים על הנושאים הבאים:

- (א) היקף המשימה, לדוגמה, עד להכנת הצהרת המשמעות, עד להכנת הצהרת מדיניות השימור, או עד להכנת האסטרטגיה ליישום;
- (ב) גבולות המקום;
- (ג) היבטים אשר דורשים בדיקה מעמיקה;
- (ד) התאריכים להתחלת המשימה, מסירת טיוטת הדוח, ומסירת הדוח הסופי;
- (ה) השכר והבסיס על פיו יש לשלם את השכר והתשלומים השונים;
- (ו) שימוש ביועץ שותף, יועץ משנה או איש מקצוע אחר בעל מומחיות מיוחדת;
- (ז) הבסיס לבדיקה נוספת אשר עשויה להידרש, לדוגמה, במסגרת תנאי סעיף 7.0 להלן, או סעיף 3.3 להנחיות לצ'רטר בורה: מדיניות שימור;
- (ח) נציג הלקוח אשר מנהל המקום יהיה אחראי כלפיו במהלך המשימה;
- (ט) משאבים, חומרים או שירותים שעל הלקוח לספק, כולל מחקרים או דוחות קודמים;

- (י) דרישות הנוגעות לצורת או הפקת הדוח;
- (יא) מספר עותקי הדוח שיש לספק בכל שלב;
- (יב) זכויות יוצרים וסודיות;
- (יג) כללי ציטוט נאותים;
- (יד) התנאים שהלקוח, מנהל האתר או אחרים יוכלו לפרסם או להפיץ את הדוח;
- (טו) הליך הצגת הדוח;
- (טז) הבסיס למתן הערות לדוח ותיקונים שינבעו מכך;
- (יז) האחריות לביצוע אחסון בארכיון בהתאם לסעיף 28 לצ'רטר בורה (סעיף 32 צ'רטר בורה, 1999).

3.0 אחריות לתוכן הדוח

תוכן הדוח מצוי באחריותו של מנהל האתר. אין לתקן את הדוח ללא הסכמת איש המקצוע.

4.0 טיוטת דוח

עדיף להציג את הדוח ללקוח כטיטה, על מנת להבטיח שהוא מובן, ועל מנת לאפשר הערות של הלקוח.

5.0 פעולת חירום

אם מנהל האתר חושב שיתכן ויהיה צורך בפעולת חירום על מנת למנוע איום למרקם, הכרוך, לדוגמה ביציבות או בטחון, עליו לייעץ מיד ללקוח לפנות לעצת מומחה.

6.0 עבודה נוספת

כאשר מתברר שהיבט מסויים של העבודה ידרוש בדיקה נוספת או מומחיות רבה יותר מכפי שהתאפשר במסגרת התקציב או תנאי ההסכם, על מנהל האתר להודיע על כך מיד ללקוח.

7.0 המלצות לבדיקות בעתיד

בכל הנוגע להיבטים של המשמעות והחשיבות התרבותית שלא טופלו, מדיניות השימור או אסטרטגיות ליישום מדיניות השימור, יש להציג המלצות לבדיקות נוספות, כאשר:

- (א) הלקוח קיבל מידע על הצורך בבדיקה נוספת, בשלב המתאים, ולא ניתן היה לבצע אותה בשל מגבלות התקציב והזמן של המשימה;
- (ב) קיים צפי למידע נוסף כתוצאה מהתערבות במרקם, אשר אינו מתאים בשלב זה, אולם ייעשה מתאים בעתיד.

על המלצות אלה לציין מהן התועלות שתצמחנה מהיבטים מהמשמעות והחשיבות התרבותית, מדיניות השימור או היישום של בדיקה נוספת.

8.0 תצוגה והערות

יש להציג דוח של כל פרויקט בעל עניין ציבורי על מנת שגופים בעלי עניין והציבור יוכלו להעיר עליו, ויש לאפשר זמן מספיק לקבלה ולבדיקת ההערות. כאשר אין לבצע פרסום הדוח לציבור, יש לבקש הערות מאישים, מומחים, ארגונים ומומחים הנוגעים לדבר.

9.0 אימוץ ובדיקת הדוח

יש להציג המלצות לאימוץ רשמי של הדוח ולבדיקה בעתיד.

10.0 עדות נוספת

אם אחרי השלמת הדוח מתגלה עדות נוספת, לדוגמה, על ידי התערבות במבנה או מידע ממקורות אחרים, רצוי להפנות עדות נוספת זו אל מנהל האתר, על מנת שיוכל לתקן את הדוח אם יש צורך בכך.

11.0 נגישות למידע

יש לאפשר גישה חופשית לכל החומר הנוגע למשמעות והחשיבות התרבותית של מקום, על מנת להגדיל את מאגר הידע. יש לעודד פרסום על ידי הלקוח ו/או מנהל האתר.

תקנון אתי לדו-קיום בשימור מקומות בעלי משמעות וחשיבות

(אומץ על ידי ICOMOS אוסטרליה בשנת 1998)

מבוא

תקנון זה הוכן בקונטקסט של כמה הסכמים ותקנונים לאומיים ובינלאומיים, כגון:

- אמנת ICOMOS אוסטרליה לשימור מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותיים (צ'רטר בורה 1981, שעודכנה בשנת 1988);
- התקנון האתי של האגודה הארכאולוגית האוסטרלית, 1991;
- צו האפליה הגזעית 1975 (אוסטרליה);
- צו ועדת המורשת האוסטרלית 1975;
- הצהרת אונסקו על עקרונות שיתוף הפעולה התרבותי הבינלאומי 1996; ו –
- עשור האו"ם לפיתוח תרבותי (1988 – 1997).

הנחות

התקנון מניח ש:

- (1) ניהול בריא של הבדלים תרבותיים הוא אחריותה של החברה ככלל;
- (2) בחברה פלורליסטית, קיימים הבדלי ערכים והם מכילים את הפוטנציאל לעימות; ו –
- (3) יש צורך בנוהל אתי על מנת להבטיח ניהול צודק ויעיל של מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית מגוונת.

הגדרות

למטרות תקנון זה:

סעיף 1.

- 1.1 ערכים - משמעותם אותן אמונות אשר יש להן משמעות וחשיבות בעיני קבוצה תרבותית – ואלה כוללות לעתים קרובות, אולם אינן מוגבלות לאמונה פוליטית, דתית ורוחנית, ומוסרית;
- 1.2 קבוצה תרבותית – משמעותה קבוצת אנשים אשר דוגלים בערכים משותפים, אשר מבוטאים על ידי שותפות באמונות, מסורות, מנהגים ו/או נהלים;
- 1.3 נכס לאומי – משמעותו "אותם מקומות באוסטרליה אשר יש בהם ערך מיוחד אסתטי, היסטורי, מדעי, חברתי או אחר עבור הקהילה בהווה ועבור הדורות בעתיד"¹

¹ על בסיס צו ועדת המורשת האוסטרלית 1975, פסקה 4

- 1.4 משמעות וחשיבות תרבותית – משמעותה "ערך אסתטי, היסטורי, מדעי או חברתי עבור דורות העבר, הדור בהווה או דורות בעתיד"²
- 1.5 עימות – משמעו קשר אשר "לדעת שני צדדים או יותר אינו תואם את הערכים או הצרכים שלהם"³
- 1.6 מחלוקת - משמעה קשר אשר לדעת שני צדדים או יותר אינו תואם את יעדיהם, האינטרסים, או הצרכים שלהם, ואשר בו כל אחד מנסה להגשים מקסימום יעדים, אינטרסים וצרכים שלו; ו-
- 1.7 יישוב עימות, כמונח כללי, כולל ניהול עימות באמצעות יישוב מחלוקת בתיווך וקבלת ערך הדו – קיום.

עקרונות אתיים

סעיף 2.

דו קיום של תרבויות שונות דורש הכרה בערכי כל קבוצה.

סעיף 3.

שימור נכס לאומי דורש הכרה ורגישות לערכי כל קבוצות התרבות הקשורות בו.

סעיף 4.

לכל קבוצה תרבותית יש זכות בסיסית לזיהוי מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית עבורה, וזכות זה עשויה לכלול הסתרת מידע מסוים.

סעיף 5.

לכל קבוצה תרבותית יש הזכות לגישה למידע חשוב ולכל תהליך קבלת החלטות אשר משפיע על מקומות שהיא מזהה כמשמעותיים.

סעיף 6.

בעת זיהוי מקומות בעלי משמעות, קבוצה תרבותית לוקחת אחריות כלפי מקומות אלה.

סעיף 7.

בכל הנוגע לילידים, ועמים אחרים, הזכות לזיהוי מקומות בעלי משמעות וחשיבות עשויה לחול גם על זכות לאחזקה מלאה שלהם.

² ICOMOS אוסטרליה, אמנת ICOMOS אוסטרליה לשימור מקומות בעלי משמעות תרבותית (אמנת בורה סעיף 1.2).

³ ג. טלרס, "יישוב עימות", 1991.

נוהל אתי

בעת הערכת או ניהול מקום בעל משמעות וחשיבות לקבוצות תרבותיות שונות, על המנהלים :

סעיף 8.

לאמץ גישה מתואמת רב – תחומית על מנת להבטיח גישה פתוחה למגוון תרבותי, וזמינות של כל הכישורים המקצועיים הנחוצים.

סעיף 9.

לזהות ולהכיר כל קבוצה תרבותית הקשורה למקום ובערכיה, תוך קבלת הזכות התרבותית של קבוצות להסתיר מידע מסויים.

סעיף 10.

לאפשר לכל קבוצה תרבותית גישה למידע חשוב ולהקל על חלופי מידע בין קבוצות.

סעיף 11.

לאפשר לכל קבוצה תרבותית גישה והשתתפות בתהליכי קבלת החלטות המשפיעות על המקום.

סעיף 12.

ליישם תהליך קבלת החלטות אשר מתאים לעקרונות תקנון זה. תהליך זה יכול:

- אחריות משותפת של קבוצות תרבותיות להערכה וניהול של המשמעות והחשיבות התרבותית של המקום ;
- קבלת נהלים ליישוב עימותים בכל שלב אשר בו יידרשו ; ו –
- מתן זמן מספיק להתייעצות עם כל הצדדים, כולל הקבוצות בעלות הייצוג המועט ביותר, ואם יש צורך בכך, תיקון ההליכים הקיימים בשיטות השימור.

סעיף 13.

במהלך הניסיון לזהות נושאים וקבוצות תרבותיות הקשורות, יש לקבל נושאים וקבוצות חדשים בהתאם להופעתם, ולהתייחס לעמדות וערכים מתפתחים.

סעיף 14.

בהתאם לצורך יש לדאוג לדו-קיום של תפיסות שונות של משמעות וחשיבות תרבותית במקום החלטות ; ו-

סעיף 15.

יש לקבל פיצוי כמרכיב אפשרי בניהול הבדלים תרבותיים שלא ניתן ליישב ביניהם.

הערות לשינויים שבוצעו בשנת 1999 בצ'רטר בורה

הערות אלה נוגעות לשינויים שבוצעו בצ'רטר בורה בשנת 1999, והן נועדו לאותם הקוראים המכירים את הגרסאות הקודמות. הן אינן מהוות חלק מהצ'רטר.

שינויים מהותיים

1. מרקם, שימוש, הקשרים ומהויות

השינויים מרחיבים את הבנת המשמעות והחשיבות התרבותית, על ידי ההכרה שמשמעות וחשיבות תרבותית יכולה להימצא ביותר מאשר רק מרקם במקום. ולכן, משמעות "מגולמת במקום עצמו, סביבתו, השימוש בו, ההקשרים שלו, המהויות, המסמכים, מקומות הקשורים בו וחפצים הקשורים בו" (סעיף 1.2). ניתנת הגדרה של שימוש, הקשרים, ומהויות (סעיפים 1.10, 1.15, 1.16), וניתן להסבר לצורך לשמור על שימוש בעלי משמעות, הקשרים ומהויות (סעיפים 7.1, 23 ו-24). מקומות קשורים וחפצים קשורים מוגדרים בסעיפים 1.13 ו-1.14, והצורך לשמור על תרומתם למשמעות ולחשיבות מוסבר בסעיף 11.

2. הסברת תהליך התכנון

סעיף 6 ותרשים הזרימה מספקים הסבר ברור לרצף ההחלטות והפעולות בתהליך תכנון השימור, כלומר:

- הבנת המשמעות;
- פיתוח מדיניות;
- ניהול בהתאם למדיניות.

3. התאמת האמנה לאנשים

הדרך בה הצ'רטר מטפל בערכים חברתיים שופרה (באמצעות ההכרה שהמשמעות והחשיבות יכולה להתגלם בשימוש, הקשרים ומהויות); נכלל ערך רוחני (סעיף 1.2); והצורך להתייעץ ולערב אנשים הובהר (סעיפים 12 ו-26.3).

4. דו-קיום של ערכים

האמנת מעודדת דו-קיום של ערכים תרבותיים, בעיקר במקרה של עימות ביניהם (סעיף 13).

5. פרשנות

השינויים מכירים בחשיבות הפרשנות, וגם ששיקום ושחזור הם פעולות של פרשנות (סעיפים 17 ו-25).

6. מבוא להסבר

המבוא הורחב על מנת להקל על הגישה למסמך, והוא כולל פרקים על "עבור מי האמנה", "שימוש באמנה", "על איזה מקומות חלה האמנה".

7. מדוע לשמר

ההצהרה הקצרה במבוא מסבירה מדוע יש לשמר מקומות בעלי משמעות וחשיבות תרבותית.

8. שפה

במסגרת המגבלות של שמירה על "המראה והתחושה" של המסמך הקודם, השינויים מארכים את הצ'רטר, אולם קל יותר להבין אותו.

9. יש לשמר על מקומות בעלי מורשת

שינויים בסעיף 2 קובעים התחייבות שימור, וחשוב עוד יותר, מכירים בכך שהשימור הוא חלק בלתי נפרד של ניהול טוב.

10. הכותרת

שינויים בכותרת משקפים את השימוש הנפוץ שבה, ומאפשרים יישום הצ'רטר בכל המקומות בעלי המשמעות והחשיבות התרבותית, ולא רק במקומות שנשמרים בצורה פעילה.

דברים שלא השתנו

התפיסות היסודיות של צ'רטר בורה לא השתנו. השינויים משנת 1999 בוצעו על מנת לעדכן את הצ'רטר, לא לשנות את המסר המהותי שלו.

השינויים משנת 1999 שומרים על מבנה הגרסאות הקודמות. אחרי המבוא ניתנים שלושה חלקים עיקריים: עקרונות שימור, תהליכי שימור ושיטות שימור. בחלקים אלה קיימת היררכיה, כאשר העקרונות בחלק הראשון, מורחבים בחלק השני והשלישי: לדוגמה, עקרון הסדר הקובע בסעיף 12 (השתתפות) מורחב עוד יותר ביחס לשיטה בסעיף 26.3; סעיף 5.1 (ערכים) מורחב עוד יותר בסעיף 15.4; סעיף 6.1 (תהליך) מורחב עוד יותר בסעיף 26.1, 26.2 ו-26.3; וסעיף 10 (תוכן) מורחב עוד יותר בסעיף 33.